

DATUM: 18 december 2022

Reactie Pensioenfederatie op Gids beheersing klimaat- en milieurisico's DNB

In toenemende mate besteden de leden van de Pensioenfederatie, Nederlandse pensioenfondsen aandacht aan de klimaat- en milieurisico's op en door hun beleggingsportefeuilles. Dit is belangrijk vanuit risicogedreven perspectief, maar de deelnemers vinden dit ook in toenemende mate belangrijk. Bestuurders van pensioenfondsen zien dat een goed pensioen niet alleen draait om inkomen voor later, maar ook om de wereld van later. Dit komt tot uiting door de aandacht die pensioenfondsen hebben op dit onderwerp.

Met deze uitgebreide gids van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) geeft de toezichthouder handvatten waarmee pensioenfondsen aan de slag kunnen. Echter, de huidige insteek van dit document kent enkele tekortkomingen om ook echt te kunnen fungeren als leidraad voor pensioenfondsen bij belangrijke beslissingen. Wij reageren graag op deze consultatie middels negen punten met enkele adviezen en aandachtspunten.

1) Vorm

Het document leest makkelijk weg en er wordt minder jargon gebruikt dan in de eerder verschenen ESG good practices. Bovendien zijn de voorbeelden een mix van echte en aangepaste praktijkvoorbeelden, waardoor ze realistisch zijn. Het geheel wordt ook goed verbeeld met plaatjes en is vrij volledig. Het begin en einde van verschillende secties is echter niet geheel duidelijk. Ook wordt in het document niet expliciet benoemd dat de gids de eerder gepubliceerde ESG good practices zal vervangen.

2) Doel

Het is veel pensioenfondsen nog niet geheel duidelijk wat DNB met het document wenst te bereiken. Het document is groot en complex, waardoor het lijkt dat van pensioenfondsen verwacht wordt dat zij vele stappen in één keer moeten zetten. Veel pensioenfondsen zullen de standaarden echter niet geheel kunnen implementeren op korte termijn. Het implementeren van dergelijke belangrijke processen dient gedegen gedaan te worden en kost daarmee de nodige tijd. Het aanpassen van

- beleggingsovertuigingen alleen al neemt bijvoorbeeld maanden in beslag. Daarnaast ligt er momenteel veel op het bord van pensioenfondsbesturen met de grote veranderingen die op de planning staan. Het document kan hierdoor als niet behapbaar ervaren worden en daardoor zelfs verlamdend werken. Pensioenfondsen zullen gebaat zijn met een handreiking hoe zij de eerste stappen kunnen zetten. Ten slotte adviseert de Pensioenfederatie om nog duidelijker aan te geven dat het document goede voorbeelden geeft als handvat en dat het geen voorschriften betreft.

3) Focus

Hoewel de naam van het document de suggestie wekt dat het enkel een gids voor klimaat- en milieurisico's betreft, worden er ook voorbeelden gegeven over mensenrechten. Hierdoor mist vaak het overzicht. Er zou een duidelijker onderscheid gemaakt kunnen worden. Aan de andere kant zijn veel voorbeelden rondom klimaat en milieu vooral gericht op klimaat en in mindere mate op biodiversiteit (bijv. slide 39). Aanvullende voorbeelden daarvan zijn welkom in deze gids of in volgende edities.

4) Dubbele materialiteit

De risico's voor een pensioenfonds (bijvoorbeeld financiële risico's en reputatierisico's) en de maatschappelijke risico's, samen vaak aangeduid als de dubbele materialiteit rondom (klimaat)risico's, worden door elkaar gebruikt in het document. De twee verschillende risico's vragen echter vanuit het perspectief van een pensioenfonds om een individuele en verschillende benadering. Een duidelijk onderscheid is nodig, ook in de voorbeelden.

5) Link met bestaande en aankomende MVB-regelgeving

Hoewel wetgeving en bestaande commitments enkele keren benoemd en opgesomd worden, mist een concrete koppeling en vertaling in de voorbeelden. Dit document kan dienst doen als een concreet handvat om verschillende wet- en regelgevingen en het risicomanagement aan elkaar te koppelen, meer guidance daarop wordt verwelkomd. Zo kan er in de voorbeelden meer gerefereerd worden aan de Principle Adverse Indicators (PAI's) onder de EU Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), waarover veel pensioenfondsen zullen rapporteren vanaf 2023 of later. Deze PAI's kunnen een duidelijke basis vormen van een gezamenlijke taal over ESG-risico's richting de toekomst, waarbij wordt opgemerkt dat de

- klimaatgerelateerde PAI's betrekking hebben op de klimaatimpacts van de beleggingen (maatschappelijke risico's).

Daarnaast kan het nuttig zijn om meer expliciet aan te geven hoe frequent de gids zal worden herzien en bijgewerkt, gelet op de vele ontwikkelingen in wet- en regelgeving alsook de ontwikkelingen in de markt.

6) Risico's rond databeschikbaarheid

De databeschikbaarheid en -betrouwbaarheid blijft een serieus risico voor pensioenfondsen. Veel data zijn op dit moment dermate onbetrouwbaar dat er geen concrete doelen op geformuleerd kunnen worden. Dit risico komt nog te weinig naar voren in het document.

7) Proportionaliteit

Proportionaliteit wordt enkele keren benoemd in het algemene deel, maar niet in de uitwerking van de voorbeelden. Veel voorbeelden zijn moeilijk of niet te realiseren door kleinere (passief beleggende) pensioenfondsen. Voorbeelden voor deze pensioenfondsen zouden een welkome aanvulling zijn. Daarnaast is het wellicht goed om toe te lichten op basis van welke criteria proportionaliteit bepaald zal worden.

8) Kwantitatieve doelstellingen

In de praktijk zijn MVB-beleid en -risico's vaker gestoeld op kwalitatieve beoordelingen dan kwantitatieve cijfers en indicatoren. Bij veel ESG-onderwerpen is het moeilijk om kwantitatieve cijfers, financiële impact en doelstellingen te verzamelen en te rapporteren teneinde het risico te kunnen beheersen. Dit komt mede doordat er nog onvoldoende inzicht is in alle causale verbanden om risico's adequaat te kunnen modelleren. In de voorbeelden wordt te veel nadruk gelegd op kwantitatieve doelstellingen.

9) Risico-indicatoren

De gids benoemt meerdere mogelijke risico-indicatoren op zowel het klimaat- als milieugebied. Er moet voor worden gewaakt dat de verwachting bestaat dat al deze indicatoren geïmplementeerd moeten worden en dit pensioenfondsen in staat zou stellen om het risico adequaat te beheersen. Er bestaat een risico op overselectie voor indicatoren. Te meer omdat partijen (te zijner tijd) ook risico-indicatoren voor sociale en goed bestuur aspecten zullen opnemen om die risico's (indien materieel) adequaat te beheersen.